

Міністерство охорони здоров'я України
ДУ "Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України"

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО
ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ
БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ДЛЯ НАДАННЯ
МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ЗАКЛАДАМИ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

Київ – 2011

Міністерство охорони здоров'я України
ДУ "Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України"

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО
ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ
БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ДЛЯ НАДАННЯ
МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ЗАКЛАДАМИ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

Методичні рекомендації щодо планування видатків та використання бюджетних коштів для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я Київ – 2011. – 29 с.

Розробники: Слабкий Г.О., Левицький О.І., Вовк М.Г., Купліванчук А.В., Ященко Ю. Б., Шевченко М.В., Заглада О.О.

Рецензенти:

1. **Агарков В.І.** – завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Донецького національного медичного університету, д.мед.н., проф.
2. **Децик О.З.** - завідувач кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я Івано-Франківського національного медичного університету, д.мед.н., проф.

Методичні рекомендації щодо планування видатків та використання бюджетних коштів для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я схвалені на засіданні Вченої ради ДУ "Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України" (протокол №2 від 17.02.2011 р.)

ЗМІСТ

Вступ	5
Основна частина	
І. Регламентация планування видатків та використання бюджетних коштів для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я в законодавчих актах	
	7
ІІ. Планування видатків для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я та їх використання	
	12
Перелік використаної літератури	29

ВСТУП

Щорічно відслідковується тенденція до збільшення бюджетних видатків на фінансування галузі охорони здоров'я України. При цьому ефективність забезпечення населення медичною допомогою, якість та спеціалізація послуг залишається на незадовільному рівні, а заклади охорони здоров'я часто недоотримують фінансування, змушені спрямовувати більшу частину бюджетних коштів лише на фінансування фонду оплати праці (частка бюджетних видатків на оплату праці сягає 70–80% загальних витрат закладів охорони здоров'я).

Планування обсягу та видів медичної допомоги необхідно проводити з метою якомога повного задоволення потреб пацієнтів, що проживають на території адміністративно-територіальних одиниць. При плануванні видатків на надання допомоги на різних її рівнях необхідно використовувати комплексний підхід.

Для планування видатків та використання бюджетних коштів для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я першочерговим завданням є визначення показників діяльності закладів охорони здоров'я та використання таких показників для обрахунків витрат. Такі витрати можуть бути розраховані на один день перебування хворого на стаціонарному лікуванні, амбулаторно-поліклінічне відвідування, виклик швидкої медичної допомоги тощо.

При плануванні видатків та використанні бюджетних коштів потрібно враховувати специфіку закладів, в яких надається медична допомога.

В цих методичних рекомендаціях представлено методологічні підходи до планування видатків та використання бюджетних коштів для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я в розрізі кодів економічної класифікації видатків (далі – КЕКВ).

Визначення витрат по кожному закладу охорони здоров'я дозволить проводити порівняння їх діяльності та визначати ефективність використання бюджетних коштів. Це сприятиме більш раціональному плануванню обсягів

фінансування, що спрямовуються на охорону здоров'я в межах міських, районних та обласних бюджетів. В подальшому це дозволить перейти до відшкодування витрат закладів охорони здоров'я в залежності від обсягу та якості наданих послуг.

Методичні рекомендації підготовлено на виконання пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 № 208 "Деякі питання удосконалення системи охорони здоров'я".

Опрацьовано відповідно до пропозицій Міністерства економіки України (лист від 08.10.2010 р. № 3403-26/798) та Міністерства регіонального розвитку та будівництва України (лист від 18.10.2010 р. №14-10/54/0/6-10).

Методичні рекомендації призначені для керівників та економістів закладів охорони здоров'я, фахівців управлінь охорони здоров'я .

ОСНОВНА ЧАСТИНА

I. Регламентация планування видатків та використання бюджетних коштів для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я в законодавчих актах

Основним джерелом фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні є кошти державного та місцевих бюджетів.

Положеннями Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456-VI¹ (глава 14) врегульовано питання розмежування видатків на охорону здоров'я між відповідними бюджетами.

Зокрема, *статтею 87 Бюджетного кодексу України визначено, що з державного бюджету виділяються кошти на охорону здоров'я*, а саме на:

а) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (багатопрофільні лікарні та поліклініки, що виконують специфічні загальнодержавні функції, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

б) спеціалізовану, високоспеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (клініки науково-дослідних інститутів, спеціалізовані лікарні, центри, лепрозорії, госпіталі для інвалідів Великої Вітчизняної війни, спеціалізовані медико-санітарні частини, спеціалізовані поліклініки, спеціалізовані стоматологічні поліклініки згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

в) санаторно-реабілітаційну допомогу (загальнодержавні санаторії для хворих на туберкульоз, загальнодержавні спеціалізовані санаторії для дітей та підлітків, спеціалізовані санаторії для ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність законів України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", "Про жертви нацистських переслідувань", та інвалідів, загальнодержавні реабілітаційні установи та комплекси для інвалідів згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

¹ Тут і далі посилання на новий Бюджетний Кодекс України, що набирає чинності з 1 січня 2011 року

г) санітарно-епідеміологічний нагляд (санітарно-епідеміологічні станції, дезінфекційні станції, заходи боротьби з епідеміями);

г) інші програми в галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

Видатки на охорону здоров'я також здійснюються з районних бюджетів та бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим (далі – АР Крим) і обласного значення та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (п. 3. статті 89 Бюджетного Кодексу України).

До них належать видатки на:

а) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні широкого профілю, пологові будинки, станції швидкої та невідкладної медичної допомоги, поліклініки і амбулаторії, загальні стоматологічні поліклініки, а також дільничні лікарні, медичні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські та фельдшерські пункти);

б) програми медико-санітарної освіти (міські та районні центри здоров'я і заходи з санітарної освіти).

Видатки на охорону здоров'я, що здійснюються з бюджету АР Крим і обласних бюджетів та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (п. 3. статті 90 Бюджетного Кодексу України):

а) консультативну амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення);

б) спеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (спеціалізовані лікарні, поліклініки, включаючи стоматологічні, центри, диспансери, госпіталі для інвалідів Великої Вітчизняної війни, будинки дитини, станції переливання крові);

в) санаторно-курортну допомогу (санаторії для хворих на туберкульоз, санаторії для дітей та підлітків, санаторії медичної реабілітації);

г) інші державні програми медичної та санітарної допомоги (медико-соціальні експертні комісії, бюро судмедекспертизи, центри медичної статистики, бази спецмедпостачання, центри здоров'я і заходи санітарної освіти, регіональні заходи з реалізації державних програм, інші програми і заходи).

З бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення не передбачено видатки на охорону здоров'я (стаття 88 Бюджетного Кодексу України).

Прикінцевими та перехідними положеннями Бюджетного Кодексу України (п. 11 Розділу VI) визначено необхідність протягом року розробити проекти законів України з питань охорони здоров'я, передбачивши здійснення заходів щодо:

– передачі відомчих установ та закладів охорони здоров'я до сфери управління центрального органу виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я;

– переходу у використанні бюджетних коштів від утримання державних та комунальних лікувально-профілактичних закладів до оплати відповідних медичних послуг (із зміною організаційно-правових форм господарювання таких закладів);

– запровадження нового механізму фінансового забезпечення первинної медико-санітарної допомоги;

– підготовки умов для переходу на страхову модель охорони здоров'я.

Положеннями Закону України "Про Державний бюджет України на 2010 рік" від 27.04.2010 № 2154-VI (ст. 63)² регламентовано, що керівники бюджетних установ утримують чисельність працівників та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату (грошове забезпечення), включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати (грошового забезпечення), затвердженого для бюджетних установ у кошторисах.

²Закон України "Про Державний бюджет України на 2010 рік" від 27.04.2010 № 2154-VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

Витрати на безоплатне або пільгове матеріальне і побутове забезпечення, на яке згідно із законодавством України мають право окремі категорії працівників бюджетних установ здійснюються в межах і відповідно до бюджетних асигнувань на функціонування цих бюджетних установ (витрати на забезпечення форменим одягом, речовим майном, службовим обмундируванням; забезпечення безоплатною медичною допомогою; надання санаторно-курортного лікування та відпочинку для оздоровлення; надання жилого приміщення або виплата грошової компенсації за піднайом (найом) жилого приміщення; зниження плати за користування житлом (квартирної плати), паливом, телефоном та плати за комунальні послуги тощо.

Щорічно Законом України "Про Державний бюджет" на кожний бюджетний рік встановлюються розміри мінімальної заробітної плати, яка використовується для обрахунку розміру заробітної плати працівників бюджетних установ.

Керівниками бюджетних установ забезпечується проведення індексації заробітної плати працівників відповідно до Закону України "Про індексацію грошових доходів населення" від 03.07.1991 № 1282-ХІІ³.

Видатки для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я здійснюються за кодами економічної класифікації видатків (КЕКВ) та розподіляються на поточні та капітальні видатки⁴.

Для закладів охорони здоров'я, що є бюджетними установами, кошторис є основним плановим документом, який визначає обсяг і спрямування коштів для виконання своїх функцій та досягнення цілей, установлених на бюджетний період відповідно до бюджетних призначень.

Порядком складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ"

³ Закон України "Про індексацію грошових доходів населення" від 03.07.1991 № 1282-ХІІ (остання редакція від 22.05.2008 на підставі v010p710-08) // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

від 28.02.2002 №228 визначено, що одночасно з кошторисом затверджуються розрахунки, які обґрунтовують показники видатків або надання кредитів з бюджету, що включаються до проекту кошторису. Зазначені розрахунки надаються з метою підтвердження правильності показників проекту кошторису, а до органів Державного казначейства України надаються вже затверджені кошториси.

Наказом Міністерства фінансів України №57 від 28.01.2002 р. "Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету" та затверджена ним Інструкція про складання і виконання розпису Державного бюджету України⁵ затверджено форми кошторису, штатного розпису, типового штатного розпису, плану асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету, плану використання бюджетних коштів, зведеного кошторису, зведеного плану асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету, зведення показників спеціального фонду кошторису, а також лімітної довідки про бюджетні асигнування.

⁴ Наказ Міністерства фінансів України та Державного Казначейства України від 25.11.2008 р. № 495 "Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету"

⁵Наказ Міністерства фінансів України №57 від 28.01.2002 р. "Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету" (редакція від 18.06.2010 на підставі z0364-10) // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0086-02>

II. Планування видатків для надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я та їх використання

1. Заклад охорони здоров'я здійснює поточні видатки на:

1.1. Оплату праці працівників бюджетних установ за КЕКВ 1110, що включає заробітну плату за встановленими посадовими окладами (тарифними ставками) або розцінками всіх штатних працівників; надбавку за вислугу років; доплату за ранг, надбавки та доплати обов'язкового характеру (оплата роботи в нічний час, за науковий ступінь, за знання та використання в роботі іноземної мови тощо); надбавки, що носять заохочувальний характер; премії, які виплачуються як у грошовій, так і натуральній формі; матеріальну допомогу, допомогу на оздоровлення при наданні щорічної відпустки та в інших випадках за рішенням адміністрації установи (організації) відповідно до законодавства. Оплата праці працівників, які не перебувають у штаті установи (організації), за виконання робіт згідно з договорами цивільно-правового характеру, уключаючи договір підряду (за винятком суб'єктів підприємницької діяльності).

При проведенні розрахунків за КЕКВ 1111 „Заробітна плата” для кожного закладу охорони здоров'я планування витрат на оплату праці здійснюється, виходячи із загальної чисельності працівників, в т.ч. окремо для медичного (лікарського, середнього, молодшого), адміністративного персоналу, спеціалістів в розрізі відділень і служб, а також з урахуванням рівня середньомісячної заробітної плати працівників в середньому по закладу та окремо для кожної з категорій персоналу.

Планування середньомісячної заробітної плати має включати в себе основний оклад та надбавки і доплати, що носять обов'язковий характер. Таке ж планування необхідно проводити в розрізі чисельності лікарських посад,

чисельності середнього медичного персоналу, чисельності молодшого медичного та адміністративного персоналу і спеціалістів.

Фонд оплати праці планується згідно штатного розпису (форма затверджена наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2002 №57 "Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету") із плануванням видатків окремо по структурних підрозділах (лікувальних відділеннях та службах).

Фонд оплати праці загальнолікарняного та адміністративно-господарського персоналу відображається в розрахунках за найменуваннями посад для подальшого розподілу по структурних відділеннях і допоміжних службах (дані вносяться у форму, яка представлена у табл. 1.).

Таблиця 1
Форма для внесення даних при проведенні розрахунків видатків на фонд оплати праці для окремих відділень/служб закладів охорони здоров'я

Найменування посади	Місячний посадовий оклад по тарифікації, грн	Оплата нічних та святкових	Витрати на осіб, що пішли у відпустку	Складність та напруженість в роботі	Матеріальна допомога	Річний ФОП, грн
Разом						

1.2. Нарахування на заробітну плату проводиться за КЕКВ 1120 та включають в себе нарахування на фонд оплати праці, у т.ч. збір на обов'язкове державне пенсійне страхування та інші види страхування, передбачені законодавством, у розмірах, установлених відповідними нормативно-правовими актами.

1.3. Придбання товарів і послуг, планування таких витрат проводиться за КЕКВ 1130. До цієї категорії належить оплата поточних видатків, оплата послуг, придбання матеріалів і предметів, термін експлуатації яких не перевищує 365 календарних днів або вартість яких без податку на додану вартість не перевищує 1000 гривень (включно).

Для закладів охорони здоров'я придбання товарів та послуг за даним

КОДОМ ВКЛЮЧАЄ:

1) придбання матеріалів, обладнання та інвентарю, у тому числі м'якого інвентарю та обмундирування за **КЕКВ 1131**.

Для закладів охорони здоров'я необхідно розрізняти розрахункові норми на м'який інвентар та обмундирування окремо для:

а) стаціонарів, де планування розрахункової норми витрат здійснюється на одне ліжко;

б) амбулаторно-поліклінічних установ, де планування розрахункової норми витрат здійснюється на одну лікарську посаду.

Окремо слід планувати видатки по закладу охорони здоров'я, пов'язані з утриманням транспортних засобів, що включають в себе видатки на придбання паливно-мастильних та інших матеріалів.

2) придбання медикаментів і перев'язувальних матеріалів, у т.ч. тих, що видаються за пільговими рецептами у передбачених чинним законодавством випадках – **КЕКВ 1132⁶**.

Підставою для визначення показників кошторису закладів охорони здоров'я щодо придбання медикаментів є:

– у лікувально-профілактичних, санаторно-курортних та закладах медико-соціального захисту (будинках дитини) – кількість ліжок, ліжко-днів та днів функціонування ліжка;

– в амбулаторно-поліклінічних закладах – число відвідувань хворими лікарів та кількість громадян, що мають право на безоплатне або пільгове придбання ліків.

Сума витрат на пільговий та безкоштовний відпуск медикаментів при амбулаторному лікуванні за рецептами лікарів згідно з чинним законодавством планується, виходячи з кількості громадян, що мають право на одержання пільг та середнього розміру витрат на одного хворого в розрахунку на рік (табл. 2а,б).

⁶ Роз'яснення у листі Державного Казначейства України від 09.06.2010 N 17-10/1426-10179

Таблиця 2а

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків витратків на придбання
медикаментів для стаціонарів лікувальних закладів за КЕКВ 1132

№ п/п	Найменування відділення	Кількість ліжок на рік	Число днів функціонування ліжка на рік	Кількість ліжко-днів	Норма витрат на один ліжко-день, грн. (розрахунково)	Сума витрат
Назва відділення						
1						
2						
3						
4						
N						
Разом по стаціонару:						
крім того: Відділення анестезіології						
Стаціонари денного перебування						
Всього витратків:						

Таблиця 2б

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків витратків на придбання
медикаментів в поліклінічних підрозділах за КЕКВ 1132

№ п/п	Показники	Кількість	Норма витрат на одне відвідування лікаря, донора, виїзд ШМД, одного пролікованого хворого у денному стаціонарі	Сума витрат
1	Поліклініки (поліклінічні відділення)			
	Кількість відвідувань лікарів (без стоматологів і зубних лікарів, од.			
	Кількість відвідувань стоматологів і зубних лікарів, од.			
	Разом відвідувань лікарів			
2	Придбання кровозамінювачів			
3	Оплата здачі крові донорами: (наприклад, для 1 донора при здачі 200 мл крові $\frac{200\text{мл} \times 160\text{грн}}{1000\text{мл}} = 32\text{грн}$)			
4	Відділення швидкої меддопомоги (виїзди)			
5	Денні стаціонари поліклінік: - кількість ліжок			

	- кількість ліжко-днів			
	Усього видатків:			

3) придбання продуктів харчування проводиться за **КЕКВ 1133**.

Підставою для визначення показників кошторису закладів охорони здоров'я щодо планування витрат на продукти харчування є розрахункові норми витрат на один ліжко-день в звичайних стаціонарах, стаціонарах денного перебування та у санаторно-курортних закладах. Окремо проводиться планування видатків на безкоштовне забезпечення молочними сумішами дітей віком до 2-х років на контингент дітей, визначений чиним законодавством.

4) оплату послуг (крім комунальних) за **КЕКВ 1134**.

Для даного коду окремо плануються витрати на транспортні послуги, оренду (згідно площі орендованих приміщень), оплату послуг з поточого ремонту та технічного обслуговування обладнання та будівель, оплату послуг зв'язку та інших послуг (табл. 3–6).

Таблиця 3

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків видатків за КЕКВ 1134 – Оплата транспортних послуг

Кількість і вид одиниць автотранспорту	Тривалість роботи, діб на місяць	Середньодобовий пробіг, км	Середні витрати пального по нормативу на 10 км. пробігу, грн	Витрати пального в рік по кожній одиниці, грн

Таблиця 4

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків видатків за КЕКВ 1134 – послуги зв'язку

Назва/одиниця виміру	Кількість	Середні витрати на одну точку, грн	Загальні витрати на бюджетний рік
Телефони, од			
Радіоточка, од			
Міські переговори/ хв/міс			
Міжміські переговори/ хв/міс			
мобільний телефон/од			
Ліміт на мобільний зв'язок, хв/міс			

Таблиця 5

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків витратів
за КЕКВ 1134 – поштові витрати

Назва/ одиниця виміру	Кількість	Середні витрати на придбання конвертів, грн	Загальні витрати на бюджетний рік
Конверти штук на місяць			

Таблиця 6

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків витратів
за КЕКВ 1134 – послуги Інтернет.

Назва/ одиниця виміру	Кількість	Середні витрати на послуги Інтернет, грн на місяць	Загальні витрати на бюджетний рік
Кількість ПК, підключених до Інтернету, од			

5) інші видатки закладу охорони здоров'я з даної категорії плануються за **КЕКВ 1135**. Такі видатки можуть включати сплату податків та зборів, обов'язкових платежів до бюджетів відповідно до законодавства, відрахування грошових коштів профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу, витрати на охорону праці, витрати на сплату зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності тощо.

1.4 **Видатки на відрядження закладами охорони здоров'я плануються за КЕКВ 1140**. Розрахунки для кошторису проводяться відповідно до запланованої кількості відряджень на рік, кількості осіб та витрат на одне відрядження (табл.7).

Таблиця 7

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
Витратів за КЕКВ 1140 – видатки на відрядження

Кількість відряджень за рік, од	Середні витрати на відрядження, грн на одне відрядження	Загальні витрати на рік, грн

1.5 Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв плануються за **КЕКВ 1160**.

До цих видатків включено:

– оплату теплопостачання за КЕКВ 1161, видатки плануються виходячи із запланованого обсягу споживання тепловлі енергії та середнього розміру тарифу за 1 Гг.кал.;

– оплату водопостачання та водовідведення за КЕКВ 1162 – проводиться окремо для споживання холодної води, гарячої води (запланований обсяг споживання на відповідний тариф) та витрат на водовідведення;

– оплату електроенергії за КЕКВ 1163 (запланований обсяг споживання на середній розмір тарифу за 1 кВт/год);

– оплату природного газу за КЕКВ 1164 (запланований обсяг споживання на середній розмір тарифу за 1 куб.м.);

– оплату інших комунальних послуг за КЕКВ 1165 (для закладів охорони здоров'я такі видатки можуть включати витрати на обслуговування антен, ліфтів, вивіз сміття, дератизації приміщень та інші комунально-експлуатаційні послуги, в т.ч. за договором оренди);

– оплату інших енергоносіїв за К 1166 (видатки обраховуються виходячи з потреби та вартості тонни вугілля, куб. м. дров, а також транспортних витрат за перевозку палива).

Вартість комунальних послуг розраховується на основі діючих норм і нормативів прямим розрахунком або виходячи із середніх фактичних витрат на одного працюючого в місяць, що склалися в у закладі за попередній період (рік). Один із варіантів форм для розрахунку за КЕКВ 1160 "Оплата комунальних послуг та енергоносіїв" представлено у табл. 8–12.

Таблиця 8

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
Видатків за КЕКВ на опалення КЕКВ 1161

Назва відділення/ служби	Загальна потреба в тепловій енергії Гкал	Вартість 1 Гкал	Загальна вартість теплової енергії на рік

Таблиця 9

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
за КЕКВ 1162 на оплату водопостачання і водовідведення

Назва відділення / служби	Загальна потреба у холодній воді, м ³ /рік	Вартість одного м ³ холодної води	Загальна потреба у гарячій воді, м ³ /рік	Вартість одного м ³ гарячої води	Загальна вартість води, грн	Загальна потреба у водовідведенні, м ³ /рік	Вартість 1 м ³ водовідведення, грн	Загальна вартість водовідведення на рік, грн

Таблиця 10

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
за КЕКВ 1163 на освітлення

Назва відділення/ служби	Загальна потреба в електроенергії Кват/год.на рік	Вартість однієї Кват/год	Загальна вартість електроенергії на рік

Таблиця 11

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
за КЕКВ 1164 для оплати газу

Назва відділення/ служби	Загальна потреба в газі, м ³ . на рік	Вартість одного м ³ , грн	Загальна вартість газу на рік, грн

Таблиця 12

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
за КЕКВ 5 інші комунальні послуги

Назва послуги	Кількість послуг, од в рік	Ціна, грн	Сумарна вартість, грн

Інший (альтернативний) варіант форм для розрахунку за КЕКВ 1160 "Оплата комунальних послуг та енергоносіїв" представлено у табл. 13–15.

Таблиця 13

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
за КЕКВ 1161 на опалення

Площа приміщення, м ²	Період опалення, місяців	Площа опалення, S _{опалення} (S _{приміщення} × період)	Вартість опалення за 1 м ²	Загальна вартість опалення на рік, грн

		опалення)		

Витрати на тепlopостачання (опалення) розраховуються на підставі площі приміщень, періоду опалювання та вартості опалення за 1 м².

Таблиця 14

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
видатків за КЕКВ 1162 на оплату водопостачання і водовідведення

Норми холодного водопостачання на одного працюючого, м ³ /міс	Норми гарячого водопостачання на одного працюючого, м ³ /міс	Кількість працюючих, осіб	Вартість одиниці об'єму води, грн	Вартість одиниці об'єму стоків, грн	Загальна вартість водопостачання/ водовідведення на рік, грн

Таблиця 15

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків
за КЕКВ 1163 на освітлення

Кількість електроламп, од	Потужність електроламп, Вт	Середня тривалість користування, год/день	Вартість 1 Кват/год	Кількість робочих днів/міс	Загальна вартість електроенергії на рік

Видатки на вивіз сміття, обслуговування ліфтів, дезінсекцію та дератизацію оплачуються згідно укладених договорів за останній звітний рік з урахуванням площ, зайнятих для надання послуги та терміну її надання.

1.6 Видатки на дослідження і розробки, видатки державного (регіонального) значення плануються за КЕКВ 1170.

Ці видатки включають:

– дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм, наприклад, протиепідемічні заходи тощо (КЕКВ 1171);

– окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку КЕКВ 1172, до яких відносять витрати на оплату післядипломної підготовки (перепідготовки) кадрів, підвищення кваліфікації кадрів.

1.7 Видатки на субсидії і поточні трансферти за КЕКВ 1300.

До даного коду належать видатки на надання субсидій, дотацій, поточних трансфертів юридичним особам, іншим бюджетам, допомоги та інших поточних трансфертів населенню. Видатки включають:

1.7.1 субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям) за **КЕКВ 1310**;

1.7.2 видатки на поточні трансферти населенню за **КЕКВ 1340**. До цієї категорії включаються: оплата пільг, допомога інвалідам, сім'ям з дітьми, багатодітним сім'ям; стипендії; пенсії; путівки на оздоровлення. Податок з доходів фізичних осіб та всі платежі відповідно до законодавства з цих сум передбачаються за цим самим кодом.

– видатки на виплату пенсій і допомоги плануються за **КЕКВ 1341** виходячи з кількості пільгових пенсіонерів та середньомісячного розміру пільгових пенсій;

– інші поточні трансферти населенню за **КЕКВ 1343**, що для закладів охорони здоров'я можуть включати:

а) оплату безоплатно наданих квартир і комунальних послуг (для медичних працівників, що проживають у сільській місцевості, виходячи з середньої вартості пільги на одного працівника на рік;

б) витрати на пільгове зубопротезування (для громадян, що мають право на одержання пільг, виходячи з середнього розміру витрат на одного хворого на рік);

в) направлення на лікування за кордон хворих громадян України;

г) видатки згідно державної допомоги ВІЛ-інфікованим та хворим на СНІД дітям (згідно кількості ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД дітей та розміру щомісячної допомоги);

д) інші поточні трансферти.

У разі, якщо заклад відшкодовує фактичні витрати за відпуск медикаментів на безоплатній основі громадянам, що мають право на їх

отримання у визначених законодавством випадках, то такі видатки класифікуються як поточні трансферти конкретним громадянам і проводяться за КЕКВ 1343 "Інші поточні трансферти населенню"⁷.

Витрати, пов'язані з безоплатним і пільговим відпуском медичних препаратів, також проваодяться за **рахунок загальних асигнувань**, передбачених відповідними бюджетами на охорону здоров'я. Безоплатно і на пільгових умовах відпускаються лікарські засоби вітчизняного та іноземного виробництва, зазначені у переліку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.96 р. № 1071 (абзац перший п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 17.08.98 р. № 1303 "Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань").

При плануванні видатків на придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів слід також керуватися роз'ясненнями щодо здійснення видатків на оплату ліків за пільговими рецептами⁸.

До настання періоду планування видатків на придбання медикаментів на плановий рік у закладі охорони здоров'я має бути вирішене питання щодо умов безоплатного та пільгового забезпечення лікарськими засобами груп населення та осіб за категоріями захворювань у разі їх амбулаторного лікування. Зазначене пов'язане з необхідністю розподілу медикаментів, які будуть плануватися, на ті, що здійснюються за КЕКВ 1132 і КЕКВ 1340. Отже, медикаменти для пільгової категорії населення можуть плануватися:

1) за КЕКВ 1132, якщо заклад охорони здоров'я має свою аптеку і згідно із затвердженими бюджетними призначеннями за цим кодом закупає медикаменти, незалежно від того, куди вони потім спрямовуються: на потреби лікарні чи на відпуск пільговій категорії населення. Форма для внесення даних

⁷ Роз'яснення у листі Державного Казначейства України від 09.06.10 р. № 17-10/1426-10179

⁸ Роз'яснення у листі Державного Казначейства України від від 26.03.08 р. № 3.4-04/891-4868

при проведенні розрахунків витрат на відшкодування медикаментів за КЕКВ 1132 подана у табл. 16.

Таблиця 16

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків витрат на відшкодування медикаментів за КЕКВ 1132

Перелік пільгових категорій населення	Чисельність, осіб	Витрати на медикаменти, грн	Сума витрат на поточний рік, грн.
Безоплатний і пільговий відпуск лікарських засобів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань усього: у т. ч.:			
- ветерани війни (чол.)			
- діти віком до трьох років (чол.) з урахуванням додаткового взяття на облік (розрахунково)			
Усього витратків			

2) за КЕКВ 1340, якщо заклад охорони здоров'я відшкодовує фармацевтичним закладам вартість медикаментів, виданих на безоплатній основі за пільговими рецептами. Такі витатки передбачають компенсацію витрат, а не покриття придбання лікарських засобів (табл. 17).

Таблиця 17

Форма для внесення даних при проведенні розрахунків на пільговий відпуск медикаментів, які надаються населенню за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування відповідно до чинного законодавства (КЕКВ 1340)

№ п/п	Види пільг та нормативні акти, відповідно до яких надаються пільги	Кількість громадян, що мають право користуватися пільгою, осіб	Мінімальна розрахункова норма витрат на одного пільговика, грн.	Потреба в коштах для надання пільг, грн. (ст. 3 х ст. 4)
Групи населення, яким лікарські засоби та вироби медичного призначення відпускаються безоплатно				
1	Особи згідно із Законом від 22.10.93 р. № 3551 - XII "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"			

№ п/п	Види пільг та нормативні акти, відповідно до яких надаються пільги	Кількість громадян, що мають право користуватися пільгою, осіб	Мінімальна розрахункова норма витрат на одного пільговика, грн.	Потреба в коштах для надання пільг, грн. (ст. 3 х ст. 4)
2	Особи, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною відповідно до Закону від 16.12.93 р. № 3721 -XII "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні"			
3	Діти віком до трьох років – додаток 1 до постанови КМУ від 17.08.98 р. № 1303 "Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань" Категорії (назвати)			
4	Інші групи пільговиків (вказати), у т.ч. окремо за захворюваннями, у разі амбулаторного лікування яких лікарські засоби відпускаються безоплатно			
5	Групи населення, яким лікарські засоби за рецептами лікарів відпускаються з оплатою 50 % їх вартості, у т.ч.			
	- інваліди I і II груп внаслідок трудового каліцтва, професійного або загального			
	- інваліди з дитинства I і II груп			
	- інші			
Разом				

Для проведення розрахунків щодо витрат на безоплатний і пільговий відпуск лікарських засобів незалежно від того, за яким КЕКВ будуть ураховані видатки в кошторисі, використовують наступні показники:

- списки пільговиків, узятих на облік у лікарів амбулаторного прийому в поліклініці, які звіряються зі статистичними даними відповідної території;
- перелік основних медикаментів, які підлягають пільговому відпуску.

Мінімальна розрахункова норма витрат на одного пільговика має обраховуватися спеціалістами бухгалтерсько-економічної служби у двох варіантах: за повною та мінімальною потребами (для врахування можливостей місцевого бюджету).

Поточні трансферти за кордон за КЕКВ **1350** можуть включати невідплатні, безповоротні платежі іншим країнам, міжнародним організаціям, некомерційним зарубіжним закладам та членські внески до міжнародних організацій. За цим КЕКВ не передбачено надання трансфертів фізичним особам.

2. Заклад охорони здоров'я здійснює капітальні видатки на:

2.1 Придбання обладнання і предметів довгострокового користування, видатки плануються за **КЕКВ 2110**. Зазначений код передбачає видатки на придбання або створення власними силами основних засобів та окремих інших необоротних матеріальних активів. До основних засобів належать матеріальні цінності, що призначаються для використання у господарській діяльності протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів, та вартість яких без податку на додану вартість перевищує 1000 гривень. Сюди належать такі види товарів тривалого користування, як нерухомі основні засоби, у тому числі житлові споруди, меблі, обладнання, прилади, а також рухомі основні засоби, такі як транспортні засоби тощо.

Підставою для визначення показників кошторису закладів охорони здоров'я щодо планування витрат на придбання обладнання і предметів довгострокового користування є розрахункові норми витрат на одне ліжко в звичайних стаціонарах, на одну лікарську посаду амбулаторно-поліклінічних установ. Видатки можуть також плануватися виходячи з кількості обладнання, що планується придбати та вартості такого обладнання.

2.2 Капітальне будівництво (придбання) за КЕКВ 2120.

Обсяг видатків планується на підставі вартісних показників проектної документації, яка повинна бути розроблена та затверджена відповідно до вимог Порядку затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх державної експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2007 № 1269, відповідати вимогам Порядку державного фінансування капітального будівництва, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1764, та інших за законодавчих актів.

Для закупівлі робіт, які повністю або частково здійснюються за рахунок державних коштів, за умови, що вартість предмета закупівлі дооівнює або перевищує 300 тисяч гривень, застосовуються норми Закону України від 01.06.2010 № 2289-VI "Про здійснення державних закупівель".

Видатки на будівництво (придбання) нежитлових будівель та приміщень проводяться за КЕКВ 2123 "Інше будівництво (придбання) " – видатки на капітальне будівництво інших об'єктів, що не включені в КЕКВ 2121 та придбання об'єктів виробничого і невиробничого призначення.

За КЕКВ 2123 здійснюються також:

1) придбання будівельних матеріалів за рахунок коштів, що передбачаються на капітальне будівництво і використовується у процесі будівельних робіт;

2) придбання обладнання, що підлягає встановленню, а саме готові до встановлення будівельні конструкції і деталі: металеві, залізобетонні і дерев'яні конструкції, збірні елементи, обладнання для опалювальної, вентиляційної, санітарно-технічної системи, обладнання та меблі, що потребують монтажу і передбачаються до встановлення (тобто те, що існує тільки вмонтованим, убудованим, а також комплектні запасних частин такого обладнання), машини та механізми, обладнання та прилади, необхідні для ведення будівельних робіт, якщо це обумовлено кошторисом на будівництво (крім окремих видів устаткування і машин, що є рухомими транспортними одиницями, не зв'язаними з технологією виробництва);

3) виготовлення проектно-кошторисної документації на будівництво будівель, споруд і об'єктів та виконання супровідних робіт, які відповідно до державних будівельних норм є складовою частиною загальної вартості зазначених робіт;

4) видатки на найм транспорту для виконання робіт з капітального будівництва.

2.3 Капітальний ремонт за **КЕКВ 2130**. Видатки здійснюються на підставі договорів та складених кошторисів на капітальний ремонт. За правильність віднесення видатків до поточного чи капітального ремонту відповідає розпорядник (одержувач) бюджетних коштів.

Видатки на капітальний ремонт нежитлових будівель та приміщень проводяться за **КЕКВ 2133** (Капітальний ремонт інших об'єктів). Для визначення показників кошторису враховується кубатура приміщень та розрахункова норма витрат на 1 м³. За цим кодом здійснюються видатки на капітальний ремонт окремих вузлів та систем, які є складовою частиною об'єктів, а саме: водопостачання, газопостачання, каналізації, кондиціонування, пожежної охорони, сміттєпроводів, пасажирських та вантажних ліфтів тощо

2.4 Реконструкція та реставрація за **КЕКВ 2140**

Видатки на реконструкцію та реставрацію нежитлових будівель та приміщень проводяться за **КЕКВ 2143** (Реконструкція інших об'єктів), за **КЕКВ 2144** плануються видатки на реставрацію пам'яток культури, історії, архітектури.

3. Обґрунтованість планування видатків.

Розпорядники бюджетних коштів несуть відповідальність за обґрунтованість планування видатків, ефективність використання коштів, дотримання режиму економії та використання резервів закладу.

4. Норми витрат:

При планування видатків необхідно враховувати існуючі норми витрат, які залежать від основних показників діяльності закладу і застосовуються у вартісному вираженні, а саме:

- **обов'язкові** – встановлюються законодавчо-нормативними документами і які мають використовуватися всіма закладами охорони здоров'я;
- **грошові** – відображають суму грошових затрат на розрахункову одиницю (відвідування, виклик, один день перебування хворого в стаціонарі тощо);
- **розрахункові** – середні витрати, що припадають на розрахункову одиницю з огляду на конкретні умови роботи закладу та можливості

відповідного бюджету. Вони відображають ту частину видатків, яка може бути покрита за рахунок бюджетних коштів і враховуватиметься у кошторисі. Розрахунковими є також норми, які обчислюють при плануванні видатків на потреби закладу.

5. Визначення обсягу видатків для планування

Заклади охорони здоров'я, що надають медичні послуги населенню за бюджетні кошти, визначають видатки на свою діяльність, використовуючи **розрахункові грошові норми витрат і основні виробничі показники.**

Для звичайних стаціонарів, стаціонарів денного перебування та санаторно-курортних закладів такими показниками є кількість ліжок, днів функціонування ліжка на рік, кількість днів перебування хворого в стаціонарі. Для амбулаторно-поліклінічних установ встановлено такі показники, як число відвідувань лікарів (стоматологічних та інших лікарських відвідувань) тощо.

Використання бюджетних коштів закладами охорони здоров'я здійснюється у відповідності Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого наказом Державного казначейства від 04.11.2002 №205 "Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів".

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/>
2. Закон України "Про Державний бюджет України на 2010 рік" від 27.04.2010 № 2154-VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
3. Закон України "Про індексацію грошових доходів населення" від 03.07.1991 № 1282-XII (остання редакція від 22.05.2008 на підставі v010p710-08) // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
4. Наказ Міністерства фінансів України та Державного Казначейства України від 25.11.2008 р. № 495 "Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету"
4. Наказ Міністерства фінансів України №57 від 28.01.2002 р. "Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету" (редакція від 18.06.2010 на підставі z0364-10) // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0086-02>
5. Лист Державного Казначейства України від 09.06.2010 N 17-10/1426-10179 // <http://www.nau.kiev.ua/index.php?page=hotline&file=333688-09062010-0.txt&code=v1426506-10>
6. Лист Державного Казначейства України від 26.03.08 р. № 3.4-04/891-4868 // <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.29346.0>
7. Наказ Державного казначейства від 04.11.2002 № 205 "Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів" (редакція від 22.08.2010 на підставі z0667-10), зареєстровано: Мін'юст України від 26.11.2002 № 919/7207 // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0919-02>
8. Наказ Міністерства фінансів України №263 від 14.05.2010 р. "Про затвердження Порядку складання, затвердження та подання мережі розпорядників коштів місцевих бюджетів усіх рівнів і основні вимоги до неї", зареєстровано: Мін'юст України від 14.06.2010 № 384/17679 // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=l113842>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 № 680 "Про збільшення норм грошових витрат на харчування та медикаменти в лікувально-профілактичних закладах ветеранів війни" // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.98 р. № 1303 "Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань" // <http://zakon1.rada.gov.ua/>